

УДК: 373.5.011.3-051:796]:[37.091.398:796]
DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-205-206-211

ХОМЯК Григорій Григорович –
аспірант кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6408-6363>
e-mail: superhamster77@gmail.com

ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ВМІННЯ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАКЛАСНОЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ РОБОТИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. В складних соціально-політичних, воєнних та економічних умовах зростає потреба суспільства у висококваліфікованих педагогічних кадрах, які беруть активну участь у суспільному житті, виявляють свідоме відповідальне ставлення до своєї професійної діяльності. Це стосується й вчителя фізичної культури.

Соціальна значимість постановки та вирішення зазначеної проблеми підкреслюється у законодавчих та нормативних документах (Закон України «Про фізичну культуру і спорт» (1993 зі змінами), Цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації» (1998), Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки (2016), Державна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року (2017), Наказ Міністерства молоді та спорту України «Про організацію навчально-тренувальної роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл» (2015) та ін.

Аналіз цих документів показав, що серед найбільш ефективних і дієвих форм виховного впливу на учнів, які проводяться у позаурочний час, одне з провідних місць належить фізичній культурі, а здійснювати її покликаний вчитель фізичної культури. Тому необхідно озброювати вчителя фізичної культури ефективними засобами та оригінальними методиками організації позакласної фізкультурно-спортивної роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Прийнята нині програма з фізичного виховання школярів враховує можливості вчителя фізичної культури працювати творчо, з раціональним використанням існуючих можливостей школи, прилеглих спортивних об'єктів і місечок здоров'я за місцем проживання. Визначальною ланкою позакласної фізкультурно-оздоровчої роботи стають домашні завдання з фізичної культури. Успішна реалізація цих форм роботи можлива лише за універсальних знань вчителя, здатного на високому рівні організувати фізкультурно-спортивні заняття з учнями.

Проблемам підготовки майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності

присвячені праці науковців (О. Ажиппо [1], Є. Захаріна [5], С. Карасевич [6], О. Котова [7], С. Пільова [11]), готовності до фізкультурно-спортивної діяльності (Л. Безкоровайна [3], Ю. Курнишев [8]), особливостям професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури (В. Артеменко [2], Ю. Зайцевої [4], М. Матвієнко [9], О. Мілаєв [10]).

Однак, до теперішнього часу, питання підготовки вчителя до фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи з учнями у позакласний час не стали предметом спеціального дослідження. Необхідність підвищення якості підготовки здобувачів до організаційної роботи та нерозробленість окремих аспектів цієї підготовки спонукали до розкриття цієї проблеми.

Аналіз наукової літератури щодо проблеми підготовки вчителя фізичної культури до позакласної спортивної роботи показав, що практично не виявлено відповідні професійно-педагогічні вміння, що дозволяють йому плідно працювати з учнями у позакласній роботі.

Мета – виокремити та схарактеризувати професійно-педагогічні вміння вчителя фізичної культури для організації позакласної фізкультурно-спортивної роботи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Моделюючи професійну діяльність майбутнього вчителя фізичної культури розглянемо компоненти в структурі його педагогічної діяльності, визначимо ступінь впливу їх на формування педагогічної майстерності у позакласній фізкультурно-спортивній роботі.

Деякі педагоги-дослідники дотримуються думки про те, що основою для багатогранної діяльності вчителя є конструктивний компонент (О. Ажиппо [1], Л. Безкоровайна [3], Є. Захаріна [5], Ю. Курнишев [8]). Проте, як зауважує Л. Безкоровайна, конструктивний компонент, який є основою для всієї педагогічної діяльності, здійснює ефективний вплив на професійну діяльність лише у поєднанні з організаторським компонентом [3].

Конструктивний компонент діяльності вчителя фізичної культури складається, переважно, з умінь планувати роботу. У позакласній роботі важливе значення надається

перспективному та поточному плануванню. Конструювання цієї роботи спрямоване на вдосконалення у майбутніх учителів знань, умінь і навичок у грамотному використанні та розподілі засобів та методів фізкультурно-спортивної роботи з учнями.

Проведене дослідження діяльності молодих вчителів (стаж роботи у школі до 5 років) показав, що рівень розвитку конструктивних умінь перебуває на порівняно низькому рівні. На цей факт, як основний мотив, вказало 44,4% вчителів (із 27 опитаних). Серед причин виявлено такі: а) у педагогічному університеті не повною мірою використовується така ефективна форма підготовки, як «ділові ігри», – програвання із здобувачами різних ситуацій, які зустрічатимуться у подальшій роботі; б) немає розробленої системи педагогічних завдань для кожного здобувача; в) не організована наскрізна педагогічна практика на всіх курсах навчання; г) немає наступності у формуванні професійно-педагогічної майстерності щодо позакласної фізкультурно-спортивної роботи майбутнього вчителя фізичної культури.

З метою покращення професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури в умовах педагогічного ЗВО нами розроблено та апробовано окремі форми поетапного формування знань та умінь у здобувачів для роботи у позааудиторний час, як підготовка до позакласної роботи. Майбутні педагоги у програмі педагогічної практики залучалися до самостійної роботи як помічника вчителя фізичної культури, помічника судді, проводили заняття на спортмайданчиках. Завдання здобувачам з кожним семестром ускладнювалися зі зростанням професійної адаптації здобувачів до нової для них ролі вчителя.

Розроблені та апробовані елементи професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури суттєво допомогли формуванню основних його якостей, зокрема й організаторського компонента, який істотно впливає на розвиток конструктивних, гностичних та комунікативних умінь здобувача.

Не менш важливим та складним для становлення компетентного педагога є проблема формування у нього комунікативного компонента. До педагога висуваються вимоги бути стриманим і коректним до учнів у професійно-педагогічній ситуації (урок, змагання тощо).

Проведене інтерв'ювання та бесіда зі школярами виявили, що якості вчителя фізичної культури, які полягають у встановленні позитивних взаємин зі школярами, зокрема вимогливість у поєднанні з добротою, стриманість – ставляться учнями на

перше місце (90,4% із 52 опитаних учнів). Отримані дані підтверджуються дослідженнями В. Артеменко [2], Ю. Зайцевої [4], С. Захаріної [5], М. Матвієнко [9].

Діяльність вчителя в організації позакласної фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи висуває особливі вимоги до гностичного компоненту, який включає вивчення: а) спортивних можливостей учнів; б) змісту, засобів та методів діяльності вчителя, за допомогою яких вона здійснюється; в) переваг і недоліків діяльності вчителя з метою подальшого вдосконалення її.

У специфічній діяльності вчителя фізичної культури ряд дослідників (О. Ажиппо [1], Ю. Зайцева [4], С. Карасевич [6], О. Котова [7] та ін.) виділяють руховий компонент. Наявність цього компонента необхідна для якісного і професійного виконання функцій вчителя фізичної культури.

О. Ажиппо підкреслює, що навчання фізичним вправам вимагає точного, легкого, технічно правильного і, навіть, витонченого показу вправ [1]. Ці вміння вчителя значно впливають на розвиток інтересу до фізкультурно-спортивної діяльності та залучення учнів до занять фізичною культурою.

У роботі вчителя фізичної культури руховий компонент виконує важливу функцію і при організації позакласної діяльності. Як показали дослідження низки авторів (Ю. Зайцева [4], О. Мілаєв [10]), особистий приклад вчителя, – найбільш значима умова формування інтересу в учнів до занять.

Аналізуючи процес формування якостей, необхідних для педагогічної діяльності вчителя фізичної культури, визначаємо ключову роль у здійсненні цього завдання фахових дисциплін – «Теорії та методики фізичного виховання», «Історії фізичної культури», спортивно-педагогічних дисциплін. Однак, поряд з цим, виявляємо деяку недосконалість наявної програми, в якій найбільший акцент робиться на підготовку здобувачів старших курсів, тоді як здобувачі молодших курсів без належної професійної підготовки виходять на першу практику з позакласної фізкультурно-спортивної роботи.

На нашу думку, логічно і необхідно вже на першому та другому курсах глибше висвітлювати основні педагогічні закономірності роботи з дітьми, проводити цілеспрямовану підготовку та орієнтувати здобувачів на професію вчителя фізичної культури.

Крім розглянутих компонентів діяльності для виокремлення професійно-педагогічних умінь розкриємо вимоги, які будуть висуватися до майбутнього вчителя фізичної культури у

його багатогранній педагогічній фізкультурно-спортивній роботі.

На особистість вчителя фізичної культури, у процесі професійної діяльності, істотно впливає соціально-економічне середовище, в якому він працює, рівень психолого-педагогічної та природничо-наукової підготовки.

У педагогічних ЗВО на підготовку майбутніх вчителів фізичної культури істотно впливає професійно організована педагогічна практика, яка є продовженням та узагальненням аудиторної підготовки. Взаємозв'язок аудиторної та позааудиторної роботи, як показує наявний досвід роботи, сприяє формуванню у них активної життєвої позиції та професійно-особистісних якостей.

У професійній діяльності вчителя фізичної культури гідне місце займає природничо-наукова підготовка. Ця підготовка виходить із завдання фізичного виховання учнів, визначає оптимальний зміст дисциплін природного циклу та відповідний обсяг знань. Знання анатомії, фізіології, біомеханіки, біохімії, гігієни, лікарського контролю та лікувальної фізкультури дозволяє вчителю будувати навчальний процес з фізичного розвитку учнів на науковому основі.

Виходячи з досвіду роботи на факультетах фізичного виховання, визначено вимоги до природничо-наукової підготовки майбутнього вчителя фізичної культури. Ця підготовка повинна мати: професійну спрямованість, органічний зв'язок з методикою та психолого-педагогічною підготовкою, ґрунтуватися на сучасних досягненнях природних наук, здійснюватись диференційовано.

Для того, щоб виконувати сучасні вимоги, вчителю необхідно вивчити психологію своєї професійної діяльності. Цій проблемі присвячено низку досліджень учених-педагогів. Насамперед необхідно виділити роботи О. Ажиппо [1], Л. Безкоровайної [3], Ю. Зайцевої [4], М. Матвієнко [9], С. Пільової [11] та ін.

У результаті аналізу досліджень вищезгаданих авторів встановлено, якими особистісними якостями має володіти вчитель, без яких була б не ефективно його діяльність. До них віднесено: любов та інтерес до своєї роботи, наявність пізнавальних особливостей, гнучке мислення, емоційну сферу, наявність вольових якостей, педагогічний такт. Ці особливості і становлять рівень психолого-педагогічної готовності до професійної діяльності та є одними з провідних у модельній характеристиці професії вчителя.

Ґрунтуючись на даних досліджень підготовки майбутнього вчителя фізичної культури авторів Є. Захаріної [5], С. Карасевича [6], С. Пільової [11] та ін. нами

викремлено основні вимоги, що висуваються до особистості вчителя фізичної культури і визначені найбільш важливі особистісні якості, необхідні йому для плідної діяльності. До таких вимог віднесено: відповідальність за виконання навчальної програми, за оволодіння необхідними знаннями, вміннями та навичками на уроках фізичної культури; дотримання санітарно-гігієнічних вимог та впровадження заходів, що попереджають спортивні травми та нещасні випадки; систематичне врахування фізичної підготовленості учнів; залучення школярів у спортивні секції, а також у різні фізкультурно-масові заходи; організація фізкультурно-масової та спортивної роботи у школі; спрямовуюча робота шкільного колективу фізичної культури, а також підготовка громадських інструкторів та суддів серед учнів і максимальне залучення їх, у доступних формах, до проведення різних фізкультурно-оздоровчих занять та заходів; організація внутрішньошкільних змагань та фізкультурних свят.

Разом з тим, не знаходимо вимог до якостей вчителя фізичної культури, який здійснює позакласну фізкультурно-оздоровчу та спортивну роботу. Тому, на підставі аналізу наявних літературних джерел, положень, нормативних актів, проведеного спостереження за практичною діяльністю здобувачів, було встановлено, якими вміннями, на наш погляд, повинен володіти здобувач, щоб успішно проводити позакласну фізкультурно-оздоровчу та спортивну роботу з учнями закладів загальної середньої освіти.

Всі необхідні вчителю фізичної культури вміння були класифіковані нами за функціями: конструктивна, комунікативна, організаторська та гностична (Л. Безкоровайної [3], Ю. Зайцева [4], О. Котова [7], Ю. Курнишев [8], М. Матвієнко [9], С. Пільова [10]).

Конструктивна функція пов'язана з проектуванням навчально-виховного процесу, відбором та побудовою змісту матеріалу, а також зі створенням матеріальної бази для викладання.

Комунікативна функція – встановлення прямих та непрямих зв'язків із колективом учнів.

Організаторська функція – містить три види умінь: організацію матеріальної бази для проведення навчально-виховної роботи з учнями у позакласний час, організацію самих учнів, організацію різних форм позакласної роботи.

Гностична функція передбачає озброєння вчителя науковим методом дослідження педагогічних явищ.

Для дослідження сформованості виявлених умінь вчителя фізичної культури, необхідних при організації позакласної роботи, проведено

опитування студентів-практикантів та викладачів ЗВО, які займаються позааудиторною фізкультурно-спортивною діяльністю.

У підготовленому опитувальному листі здобувачам та експертам-викладачам ЗВО було

запропоновано підкреслити вміння, які, на їхню думку, формують необхідні якості педагога для організації позакласної діяльності. Дослідження охоплено 97 здобувачів та 18 викладачів. Отримані в результаті опитування зведено в таблиці 1.

Таблиця 1 – Сформованість професійно-педагогічних умінь у майбутнього вчителя фізичної культури

Вміння	Здобувачі		Викладачі	
	Кількість	%	Кількість	%
Здійснювати відбір фактичного матеріалу відповідно до мети та завдань позакласного заходу	65	67,0	11	61,1
Планувати свою діяльність з урахуванням матеріальної бази школи, мікрорайону, інтересів та схильностей учнів у зв'язку з природними умовами, наявністю майданчиків, парків, стадіонів	68	70,1	10	55,6
Планувати діяльність учнів під час проведення різних форм позакласної фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи	54	55,7	7	38,9
Планувати та керувати взаємовідносинами учнів та своїми взаємовідносинами з учнями у позакласній роботі	38	39,2	16	88,9
Регулювати, спрямовувати / та розвивати внутрішньоколективні відносини при роботі фізкультурних клубів, секцій	41	42,3	15	83,3
Формувати громадську думку	20	20,6	6	33,3
Повідомляти інформацію у процесі взаємодії з учнями, переконувати, доводити	25	25,8	4	22,2
Організувати та забезпечити всім необхідним (інвентар) роботу спортивних секцій та оздоровчих груп	46	47,4	13	72,2
Організувати учнів для плідної роботи у спортивних секціях та різних фізкультурно-оздоровчих заходах	57	58,8	14	51
Здійснювати контроль за виконанням завдання	27	27,8	4	22,3
Організувати та проводити масові фізкультурно-оздоровчі та спортивні заходи	65	67,0	16	88,9
Навчати учнів прийомів самоконтролю	51	52,6	10	55,6
Спостерігати, аналізувати, робити висновки під час проведення різних позакласних заходів	39	40,2	9	50,0
Аналізувати методичну та науково-популярну літературу з фізичної культури, спорту	41	42,3	6	33,3

Результати опитування дозволили виявити вміння, необхідні для успішної професійно-педагогічної діяльності у позакласній фізкультурно-спортивній роботі.

Вміння, які названі більшістю опитаних (студенти та викладачі), систематизовані нами за чотирма основними функціями. Серед яких:

- конструктивна функція: вміння здійснювати відбір фактичного матеріалу відповідно до цілей і завдань позакласного заходу; уміння планувати свою діяльність з урахуванням матеріальної бази школи, мікрорайону, інтересів та схильностей учнів, у зв'язку з природними умовами, наявністю майданчиків, парків, стадіонів; вміння планувати діяльність учнів під час проведення різних форм позакласної фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи; уміння ставити за мету конкретного позакласного

заходу; уміння передбачати результати діяльності;

- комунікативна функція: вміння планувати та керувати взаємовідносинами учнів, своїми взаємовідносинами з учнями у позакласній роботі; регулювати, спрямовувати та розвивати внутрішньоколективні відносини у роботі фізкультурних клубів, секцій; формувати громадську думку; повідомляти інформацію у процесі взаємодії з учнями, переконувати, доводити;

- організаторська функція: вміння забезпечити необхідним (інвентар тощо) роботу різних спортивних секцій та оздоровчих груп; організувати учнів для плідної роботи у спортивних секціях та різних позакласних фізкультурно-спортивних заходах; здійснювати контроль за виконанням завдань; організувати

та проводити масові фізкультурно-оздоровчі заходи «День бігуна», «Тато, мама, я»;

- гностична функція: вміння навчати учнів визначати свій фізичний розвиток; спостерігати, аналізувати, робити висновки під час проведення різних позакласних заходів; аналізувати методичну та науково-популярну літературу з фізичної культури, спорту та туризму.

Номенклатура умінь, необхідних вчителю фізичної культури для педагогічно доцільної та ефективної роботи з учнями закладів загальної середньої освіти, їх взаємозв'язки можуть доповнюватися та уточнюватися у зв'язку зі змінами можливостей школи, мікрорайону, підготовленості вчителя, учнів. Однак, на нашу думку, успіх у педагогічній діяльності вчителя фізичної культури, що організує позакласну фізкультурно-оздоровчу та спортивну роботу, залежить від ступеня сформованості виявлених умінь та особистісних якостей педагога.

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Проведене дослідження дало можливість виокремити компоненти професійної діяльності майбутнього вчителя фізичної культури: конструктивний, організаторський, комунікативний, гностичний, руховий; розкрити вимоги до майбутнього вчителя фізичної культури у педагогічній фізкультурно-спортивній роботі. У дослідженні класифіковано необхідні вчителю фізичної культури вміння за функціями: конструктивна, комунікативна, організаторська та гностична. Проведено опитування студентів-практикантів та викладачів ЗВО, які займаються позааудиторною фізкультурно-спортивною діяльністю для дослідження сформованості виявлених умінь вчителя фізичної культури, необхідних при організації позакласної роботи.

Для вирішення завдань формування та удосконалення виявлених умінь, необхідно знайти форми та методи подальшого удосконалення навчального процесу на факультеті фізичного виховання та експериментально обґрунтувати знайдені прийоми.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Ажиппо О. Ю. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Харків, 2013. 39 с.
2. Артеменко В. В. Фізична культура у вищих навчальних закладах та основні інноваційні технології викладання. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в вищому навчальному закладі*. 2018. Вип. 21. С. 101–105.
3. Безкоровайна Л. В. Формування готовності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту до впровадження технологій спортивного

менеджменту культури : автореф. дис. ... пед. наук. Київ, 2009. 20 с.

4. Зайцева Ю. Специфіка діяльності вчителя фізичної культури як організатора фізкультурно-спортивної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах. *Витоки педагогічної майстерності*. Полтава. 2014. Вип. 13. С. 139–144.

5. Захаріна Є. А. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури до позакласної та позашкільної оздоровчо-виховної роботи: теорія та методика: монографія. Запоріжжя: КПУ, 2012. 439 с.

6. Карасевич С. А. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у закладах загальної середньої освіти : монографія. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. 204 с.

7. Котова О. В., Непша О. В. Структурні компоненти підготовки майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах. *Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]*. Серія : Педагогічні науки. 2018. Вип. 81. С. 164–168.

8. Курнишев Ю., Палагнюк Т., Гауряк О., Осадець М. Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка*. 2019. № 1. С. 125–130.

9. Матвієнко М. І. Формування умінь та навичок до самостійних занять фізичними вправами студентів педагогічних університетів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2017. 233 с.

10. Мілаєв О. І. Дослідження ставлення студентів вищих навчальних закладів до занять фізичною культурою. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в вищому навчальному закладі*. 2019. Вип. 22. С. 99–103.

11. Пільова С. Г. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до організаційної діяльності. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2013. № 2. С. 31–36.

REFERENCES

1. Azhyppo, O. Yu. (2013). *Teoretyko-metodychni zasady pidhotovky maibutnykh uchyteliv fizychnoi kultury do profesiinoi diialnosti u zahalnoosvitnykh navchalnykh zakladakh* [Theoretical and methodological principles of training future teachers of physical education for professional activities in general educational institutions]: Extended abstract of candidate's thesis. Kharkiv.
2. Artemenko, V. V. (2018). *Fizychna kultura u vyshchykh navchalnykh zakladakh ta osnovni innovatsiini tekhnologii vykladannia* [Physical culture in higher educational institutions and the main innovative teaching technologies] *Udoskonalennia osvithno-vykhovnoho protsesu v vyshchomu navchalnomu zaklad. 21. 101–105.*
3. Bezkorovaina, L. V. (2009). *Formuvannia hotovnosti maibutnykh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia ta sportu do vprovadzhennia tekhnologii sportyvnoho menedzhmentu kulturu* [Formation of the readiness of future specialists in physical education and sports for the implementation of sports culture management technologies] Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv.

4. Zaitseva, Yu. (2014). *Spetsyfika diialnosti vchytelia fizychnoi kultury yak orhanizatora fizkulturno-sportyvnoi roboty v zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladakh* [The specifics of the activity of a physical culture teacher as an organizer of physical culture and sports work in general educational institutions] *Vytoky pedahohichnoi maisternosti*. 13. 139–144.

5. Zakharina, Ye. A. (2012). *Profesiina pidhotovka maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do pozashkilnoi ta pozashkilnoi ozdorovcho-vykhovnoi roboty: teoriia ta metodyka* [Professional training of future physical education teachers for extracurricular and extracurricular health and educational work: theory and methodology]. Zaporizhzhia.

6. Karasievych, S. A. (2018). *Pidhotovka maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do fizkulturno-sportyvnoi diialnosti u zakladakh zahalnoi serednoi osvity* [Preparation of future teachers of physical culture for physical culture and sports activities in institutions of general secondary education] : monohrafiia. Uman.

7. Kotova, O. V., Nepsha, O. V. (2018). *Strukturni komponenty pidhotovky maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury u vyshchyykh navchalnykh zakladakh* [Structural components of the training of future teachers of physical culture in higher educational institutions]. *Zbirnyk naukovykh prats [Khersonskoho derzhavnoho universytetu]. Seriya : Pedahohichni nauky*. 81. 164–168.

8. Kurnyshev, Yu., Palahniuk, T., Hauriak, O., Osadets, M. (2019). *Formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do profesiinoi diialnosti* [Formation of readiness of future physical culture teachers for professional activity] *Naukovyi visnyk Instytutu profesiino-tekhnichnoi osvity NAPN Ukrainy. Profesiina pedahohika*. 1. 125–130.

9. Matviienko, M. I. (2017). *Formuvannia umin ta navychok do samostiinykh zaniat fizychnymy vpravamy studentiv pedahohichnykh universytetiv* [Formation of abilities and skills for independent physical exercises of students of pedagogical universities]: Candidate's thesis. Kyiv.

10. Milaiev, O. I. (2019). *Doslidzhennia stavlennia studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv do zaniat fizychnoiu kulturoiu* [Study of the attitude of students of higher educational institutions to physical education] *Udoskonalennia osvitho-vykhovnoho protsesu v vyshchomu navchalnomu zaklad*. 22. 99–103.

11. Pilova, S. H. (2013). *Pidhotovka maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do orhanizatsiinoi diialnosti* [Preparation of future physical culture teachers for organizational activities]. *Fizychno vykhovannia, sport i kultura zdorov'ia u suchasnomu suspilstvi*. 2. 31–36.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ХОМЯК Григорій Григорович – аспірант кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Наукові інтереси: професійна підготовка вчителя фізичної культури.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KHOMYAK Hryhoriy Grigorovich – Graduate Student of the Department of Pedagogy and Educational Management of Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

Scientific interests: professional training of a physical education teacher.

Стаття надійшла до редакції 15.08.2022 р.

УДК 378.091.33-027.22

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-205-211-216

ХРАПАЧ Дмитро Миколайович –

здобувач кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

Хмельницький національний університет

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8379-5918>

e-mail: hrpachdima@ukr.net

РОБОЧИЙ ЗОШИТ ЯК СКЛАДОВА МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЧИХ ПРАКТИК БАКАЛАВРІВ ПРОФЕСІЙНОГО ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ «ТРАНСПОРТ»

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Під час повоєнної відбудови України підвищиться попит на фахівців робітничих професій, таких як працівники будівельної галузі, харчової та легкої промисловості, машинобудування, транспорту. Задоволення цього попиту сприятиме розвитку економіки країни, тому сьогодні держава повинна підтримувати належний розвиток професійної та вищої освіти.

Наперекір складній ситуації, в якій опинилася Україна через війну з росією, заклади вищої освіти (ЗВО), що знаходяться на підконтрольній нашій державі території,

продовжують надавати освітні послуги. Водночас система вищої освіти потребує подальшого реформування згідно із схваленою «Стратегією розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки» [12] та з урахуванням нових викликів та реалій сьогодення.

Відтак, завдання та заходи з реалізації Стратегії потребують коригування, проте стратегічні цілі та ключові завдання залишаються незмінними: забезпечення якісної освітньо-наукової діяльності, конкурентоспроможної вищої освіти, яка є доступною для різних верств населення, підготовка затребуваних фахівців для задоволення потреб економіки у